

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Перетяцько М. А.

**Науковий керівник: Євтушенко Г. В., викладач
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна**

Формування конкурентоспроможної національної економічної системи безперечно є ключовим елементом в стратегії розвитку та функціонування будь-якої держави. Реалізація поставлених економічних завдань вимагає залучення значних матеріальних та нематеріальних ресурсів, необхідний обсяг яких досить часто неможливо задовольнити за рахунок власної ресурсної бази, і саме тому постає питання про необхідність та процес їх додаткового залучення. Така діяльність є нічим іншим як інвестиційною діяльністю підприємства.

Інвестування, як і будь-яка підприємницька діяльність, за своєю природою є ризиковою, адже результат господарської діяльності найчастіше не може точно відповідати очікуваному від даного процесу ефекту. Це стосується не лише можливості зазнати збитків, але й отримати неочікуваний обсяг вигод, або й досягнути такого результату, коли отримані вигоди є пропорційними до витраченого капіталу.

Визначення інвестиційного ризику є одним з основних етапів, під час провадження інвестиційної діяльності, адже саме рівень ризиковості інвестицій може визначити їх безпосередню доцільність [1].

Реалізація інвестицій завжди пов'язана з ризиком – можливістю виникнення в процесі реалізації проекту несприятливих ситуацій та їх наслідків.

Ризик можна спрогнозувати, що дає змогу запобігти йому або послабити його негативну дію. Методологія управління інвестиційними проектами передбачає спеціальні процедури, що допомагають врахувати фактори невизначеності та ризику на всіх етапах проекту. Знаючи види та значимість ризиків, ними можна управляти. Для цього необхідно [2]:

- виявити (ідентифікувати) ризики;
- визначити їх потенційну небезпеку;
- знайти способи зниження ризику та невизначеності в кожній фазі життєвого циклу проекту;
- організувати роботу управління ризиком.

Причиною появи ризику є невизначеність та відсутність повної інформації, яка зумовлює неможливість прогнозу адекватного економічного явища. Причиною ризику також є конфліктні ситуації. Ризик виникає в тому разі, коли необхідно прийняти рішення із кількох альтернативних варіантів, а це зумовлює невпевненість у тому, що саме обраний варіант призведе до найкращого результату.

Види інвестиційних ризиків досить різноманітні. Їх можна класифікувати за такими основними ознаками [3]:

- за сферою прояву виділяють такі види ризиків: економічний, політичний, соціальний, екологічний;
- за формами інвестування: ризики реального та фінансового інвестування;

- за джерелами виникнення: систематичний (ринковий) та несистематичний (специфічний).

Практично всі ризики, які можуть виникнути при реалізації інвестиційного проекту, повинні бути чітко ідентифіковані. Слід виділити можливі зони ризику стосовно конкретного проекту. На етапі ідентифікації необхідно визначити зони ризику для даного проекту. Причому ризики повинні бути виділені в окрему групу. Політичні і технологічні ризики є визначальними, але вони належать до загальносистемних, пов'язаних з загальним вибором. Їх дуже складно формалізувати та одержати кількісну оцінку [4].

Управління ризиками засноване на таких принципах:

- із збільшенням ризику дохідність зменшується у відсотковому відношенні до ризику;

- сферою допустимих значень дохідності є довірчий інтервал ризику з певними граничними значеннями;

- при оцінюванні ефективності проекту ставка дисконту та внутрішня норма рентабельності, окрім складових реальної дохідності, темпів інфляції та їх добутку, мають враховувати ступінь ризику проекту;

- зміна основних показників дохідності залежить від можливості фірми управляти ризиком.

Для ефективного управління ризиками застосовують методи диверсифікації, страхування та хеджування. Диверсифікація – це процес розподілу інвестицій між різними проектами, які безпосередньо між собою не пов'язані. Страхування ризиків полягає у передаванні певних ризиків страховій компанії. Найчастіше застосовують три способи страхування: майнове, страхування від нещасних випадків і страхування втрати прибутку. Хеджування – це процес страхування ризику від можливих збитків шляхом перенесення ризику зміни ціни з однієї особи на іншу. Здійснюється він шляхом укладання контракту, який призначений для страхування ризиків зміни цін, між стороною, що страхує ризик - хеджером, і стороною, що бере ризик на себе [2, 3].

Таким чином, методи управління ризиками дають змогу мінімізувати вплив несприятливих ситуаційних чинників на перебіг проекту. Зниження ризику досягається кваліфікованим управлінням проектом протягом його життєвого циклу. Кожне управлінське рішення має бути ретельно обґрунтоване та спрямоване на досягнення цілей проекту. Врахування споживчих та технологічних аспектів у проектах створення і промислового освоєння нової продукції зміцнює її конкурентоспроможність, гарантує збут та забезпечує зростання доходів організації інвесторів.

Література:

1. Змієнко М. О. Система управління інвестиційними ризиками підприємств / Змієнко М. О., С. О. Тульчинська // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2007. – № 3.
2. Стадник В. В., Йохна М. А. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник / Стадник В. В., Йохна М. А. – К. : Академвидав, 2006. – 464 с.
3. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посібник / А. П. Дука. – К. : Каравела, 2007. – 424 с.
4. Балацький О. Ф. Управління інвестиціями : навчальний посібник; 2-ге вид., перероб. і доп. / Балацький О. Ф., Теліженко О. М., Соколов М. О. – Суми : Університетська книга, 2004. – 323 с.